

פראפ. ווייצמאן אויף זיין דורכרייזע אין פוילען

בעגייסטערטער קבלת-פנים אויף די וואקאלען אין קראקא, לעמבערג, פשעמיסל, סטאניסלאוואו, ריישע, טארנאוו, און יארזסלאוו. --- גרויסע רעדע פון פראפעסאר חיים ווייצמאן אין בויטען.

דער דעקרט וועגן די נייע וואהלען אין נאך נישט אונטערגעשריבענע געווארען

די מארשאלקעס און וויצע-מארשאלקעס וועלען ווייטער בעקומען פענסיע.

ווארשא, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט האט דאס באהן-מיניסטעריום זיך אפגעזאגט צו פערלענגע-רען די אומזיסטע באהן-בילעטען פאר די מארשאלקעס און וויצע-מארשאלקעס פון סייס און סענאט. די מארשאלקעס פון סייס און סענאט האבען דעריבער אוועקגעשיקט בריף צום קאמוניקאציע-מיניסטער, אז די האנדלונג פון מיניס-טעריום איז נישט קאנסטיטוציאנעל.

די קאנצעלאריע פון סייס און סענאט האט יא אויסגעשריבען אסיגנאמען אויף דיטעס פאר'ן חודש דעצעמבער פאר די מארשאלקעס און וויצע-מארשאלקעס. די דיטעס וועלען זיי מארגען (היינט) אויסגעצאלט ווערען.

ווי מיר דערווייטען זיך האט דער מלוכה-פרעזידענט פאר זיין אפפאָהרען קיין ספאלא נישט אונטערגעשריבען דעם דעקרט וועגן בעשטימען דעם טעל-מין פון די נייע וואהלען. דער דאזיגער דעקרט וועט פערטיג ווערען ביז דעם 5-טען דעצעמבער און וועט איבערגעשיקט ווערען קיין ספאלא צום אונטער-שרייבען.

דער ארעסטירטער ענדעקישער דעפ. דימאָוסקי האט געמאכט אַ פֿרוב צו ענטלויפֿען.

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונז-ער קארעספאנדענט) אין נעכטיגען נומער האבען מיר מיטגעטיילט, אז פאר אַרייה קרימינעלע פערברעכענס איז ארעסטירט געוואָרען דער געו. ענדעקישער דעפוטאט און פיהרער פון „ראַוואַ" דימאָוסקי. נעכטען האט מען דימאָוסקי'ן אַפ-ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונז-ער קארעספאנדענט) אין נעכטיגען נומער האבען מיר מיטגעטיילט, אז פאר אַרייה קרימינעלע פערברעכענס איז ארעסטירט געוואָרען דער געו. ענדעקישער דעפוטאט און פיהרער פון „ראַוואַ" דימאָוסקי. נעכטען האט מען דימאָוסקי'ן אַפ-

דייט דאָרט נישט נאָר געלד. מען זוכט דאָרט יחוס-בריה, אז מען שטאמט פון די ערשטע אייראָפּעאישע איינוואַנדער-רער קיין אמעריקא, פון די אַזוי-גער-פנע, פּאָטערס פון לענד. דאָס איז אמעריקא דער גרעסטער יחוס.

— די שיפּען, וואָס געהען מיט חלוצים קיין ארץ-ישראל פיהרען מיט זיך די וועלכע מ'וועט אין דער צוקונפט רופען „די פּאָטערס פון „ארץ-ישראל“.

— די לעצטע יאָהרען פון אונזער אַרבייט אין ארץ-ישראל האָבען בעווי-זען צוויי וויכטיגע זאכען: ערשטענס, אז ארץ-ישראל קאן אויפגעבויט ווערען און פערזאָנדלעך ווערען אין אַ בלי-הענד לענד און צווייטענס, אז יודען קאָנען ארץ-ישראל אויפבויען.

— לעצטענס, זאָגט צום סוף פון זיין רעדע פרעזידענט ווייצמאן, — ווערט אַפֿט דורך ציוניסטען קריטיקירט די האַלטונג פון ענגלאַנד אין בעצוג צו ארץ-ישראל. איך מוז מודה זיין, אז צום גרויסען טייל איז די קריטיק בערעכ-טיגט. ענגלאַנד האַלט זיך פּאָסיוו, זי מינט, אז עס איז גענוג, ווען זי האַלט אויף אין ארץ-ישראל רוה און אַרדנונג און ערמעגליכט אונז דאָדורכ אונזער אַרבייט. אָבער דאָס איז פאַר אונז צו וועניג. מיר ווילען, אז ענגלאַנד זאָל אונז אַקטיוו מיטהעלפֿען אין ארץ-ישראל. איך גלייב אין האָף, אז דאָס וועט געשעהן.

ווען פרעזידענט ווייצמאן ענדיגט זיין רעדע, שטעהען אַלע פערזאָנלעכע אויף פון די ערטער. די אַפּלאַדיסמענט-טען און אויסרופען „עס לעבע פרעז-ידענט ווייצמאן" נעהמען נישט קיין סוף. נאָך די רעדעס האָבען די אַנגעוועזע-נע געסט געצייכענט דעקלאַראַציעס פאַר דעם „קרן-היסוד". סך-הכל איז בשעת דעם אָווענד אין בויטען געזאמלט גע-וואָרען אַ סומע פון 40 טויזענד דייטשע מאַרק, בערך 10 טויזענד דאָלאַר.

מיט'ן געזאנג פון „התקוה" איז די פערזאָנלונג 1 ביינאכט געשלאסען גע-וואָרען. ווי עס בעהוועטען די בויטע-נער יודען, האָט נאָך דאָס יידישע בוי-טען אַזאָ גרויסע און בעגייסטערטע פער-זאמלונג נישט געזעהן.

פון בויטען איז ד"ר ווייצמאן גע-פאָהרען איבער קאטאָוויץ, קראקא און לעמבערג קיין רומעניען. אויף יעדען באהנהויף וואו ד"ר ווייצמאן איז דורכ-געפאָהרען איז פאַר איהם צוגעגרייט געוואָרען אַ בעגייסטערטער קבלת-פנים. אין קראקא האָט אָפּגעוואָרט אַ זעהר גרויסער עולם און אויפ'ן וואָקאלע-זען געוואָלטען געוואָרען בעגריסונגס-רעדעס. אין לעמבערג האָט אָפּגעוואָרט אַנאָלדס פון 8000 מאן. ווען דער צוג איז אָנגעקומען אויף דער סטאציע האָט דאָס אַפּוואָרטענדע פּאָבליקום געמאַכט דעם ד"ר ווייצמאן גרויסע אָוואַציעס. אין וואָקאלע האָט ד"ר רייך געהאַלטען אַ קורצע בעגריסונגס-רעדע, אויף וועל-כער ד"ר ווייצמאן האָט געענטפערט. דיעלבע אויפגאָהמען זענען אויך פאַרגעקומען אין סטאניסלאַוואַו, טאַר-נאָו, ריישע, יאַרזסלאַוו און פשעמיסל.

אָרבייטען, ווי דאָס בויטען דעם פאַרט אין חיפה, די עלעקטריפיקאציע-אַרביי-טען פון אינזל, רומעניע, די אַקספּלאַ-אַטאציע פון ים-המלח, די גרינדונג פון נייע לאַנדווירטשאַפטליכע ישובים אויפן ניי-געקויפטען באָדען פון „קרן-קמת". דאָנק די דאָזיגע אַרבייטען וועט מעג-ליך זיין צו ליקווידירען די אַרבייטסלאָ-זיגקייט און דעם קרויזס און עס וועט אויך געשאפּען ווערען אַ באַזע פאַר אַ נייער עליה קיין ארץ-ישראל.

— מיט צופרידענהייט האָב איך גע-האַט איצט אין ארץ-ישראל די מעגליכ-קייט פעסטצושטעלען, אז דער קרויזס נעהמט אַרם נאָר די שטעט. דאָגעגען אין דער לאַנדווירטשאַפט זענען אין משך פון דעם לעצטען יאָהר געמאַכט געוואָרען זעהר גרויסע פאַרשריטען. אַרומרעדענדיג די פּאָליטישע לאַגע אין ארץ-ישראל, ערקלערט ד"ר ווייצ-מאן:

— אונזער אַרבייט אין ארץ-ישראל אין משך פון די יאָהרען נאָך דער מל-חמה איז געווען באַזירט אויף דער באַל-פּור-דעקלאַראַציע. איצט, 10 יאָהר נאָך דער פערזענלעכע ליכונג פון דער באַלפּור-דעקלאַראַציע, קאָנען מיר מיט אַ רוהיג געוויסען זאָגען, אז מיר האָבען געהאַ-דעלט אין גייסט פון דער דאָזיגער דעקלאַראַציע. אין דער באַלפּור-דעקלאַ-ראַציע איז געזאָגט: ענגלאַנד וועט טון אַלץ, וואָס איז מעגליך מיט'ן צוועק צו שאַפּען אין ארץ-ישראל אַ נאַציאָנאַלע היים פאַרן יידישען פּאָפּל. דערייב'ן דאָר פּען נישט געמינערט ווערען די רעכט פון די אַנדערע פעלקער, וואָס וואוינען אין ארץ-ישראל און עס דאַרפֿען נישט געשעדיגט ווערען די אינטערעסען פון די יודען מחוץ פון ארץ-ישראל.

— מיר פון אונזער זייט האָבען די באַלפּור-דעקלאַראַציע אָפּגעזעהט: עס איז קיין אַראַבער אין ארץ-ישראל נישט געמינערט געוואָרען קיין איין האָר פון קאפּ און אויך די רעכט פון די יודען אויסער ארץ-ישראל זענען דאָדורכ אין ערגעץ נישט פערשמעלערט געוואָרען. פערקעהרט, די יודען אין חוץ-לארץ געניסען פון אָנגעלאַנגן פון אונזער אַר-בייט אין ארץ-ישראל.

— ווען מיר האָבען אָנגעהויבען אונ-זער אַרבייט אין ארץ-ישראל איז דאָס לענד געווען אַ מדבר. מיר האָבען אַלץ געשאפּען פון דאָס ניי. מיר האָבען אויך געשאפּען אַ נייעם טיפּ פון אַ יוד און מענטש אין ארץ-ישראל. דעריבער אינטערעסירט זיך די וועלט מיט אונזער אַרבייט אין ארץ-ישראל. מיט'ן יידישען לעבען אין ניו-יאָרק, אין וואַשאַ, אין לאַנדאָן אינטערעסירט זיך די וועלט נישט. אז אַ יוד קאן זיין אַ פּראָפּעסאָר, אז אַ יוד קאן זיין אַ ערפינדער, אַ באַנ-קיר א. ד. גל. ווייסט די וועלט און דאָס איז פאַר איהר קיין נייעס נישט. אָבער אז אַ יוד זאָל קאָנען זיין אַ גי-טער פּויער ווייסט נאָך די וועלט נישט און זי אינטערעסירט זיך מיט'ן גרויסען פּראָצעס פון אומהאַנדלען אונזער פּאָפּל אין אַ פּראָדוקטיוו-אַרבייטענדע געזעל-שאַפט אין ארץ-ישראל.

— אין אמעריקא איז איצט פארהאן אין ארץ-ישראל גרעסערע עפענטליכע א מאָדע: מען זוכט יחוס. און יחוס בע-

די לעצטע צוויי וואָכען האָט פרעז-ידענט ווייצמאן געוויילט אין דייטשלאַנד. די לעצטע דייטשע שטאַדט, וועלכע פרעזידענט ווייצמאן האָט בעזוכט, פאַר-דין אָפּפאָהרען קיין רומעניען, איז גע-ווען בויטען (ביטאָס), וואָס ליגט אין אַ מרחק פון סך הכל אייניגע מינוט רייזע פון דער פּאָלישער גרעניץ. בויטען איז אַ קל נע דייטשע פּראָ-ווינק-שטאַדט אין איבערשליענען און צעהלט סך הכל 30,000 איינוואוינער, דערפון בלויז 3-4 טויזענד יודען.

פרעזידענט ווייצמאן איז אָנגעקומען קיין בויטען געטאָג בייטאָג פון ברעס-לאַ. נאָך דער ערשטער פייערליכער אויפגאָהמע אויפ'ן וואָקאלע און נאָך אַ קורצער בעראַטונג אין אַנצענגערען קרייז פון בויטענער ציוניסטען, איז אין אָווענד איינגעפאָרענט געוואָרען אין גרעסטען זאָל פון בויטען, אין „שיצעהויו", אַ גרויסער פייערליכער טעה-אָווענד לכבוד דעם פרעזידענט ווייצמאן.

די אויפגאָהמע איז געווען בעשטימט אויף 9 אין אָווענד, אָבער שוין פאַר 8 איז דער גרויסער זאָל פון „שיצעהויו" געווען פול געפאַקט.

בערך 1000 פּערזאָן, דערויסער אויך זעהר פיל פערטרעטער פון די ציוניס-טישע אָרגאַניזאציעס אין די גרויסע אויבערשליענע שטעט, זענען געק-מען צו דער אויפגאָהמע. עס איז אָנגעווענד געווען כמעט די גאַנצע דערוואַקסענע יידישע בעפעלקערונג פון בויטען, וואו עס וואוינען אויך בערך 300 יידישע משפחות פון פוילען, היימישעליך פון גאליציען.

דער אָווענד ווערט געעפּענט מיט דער בעגריסונגס-רעדע פון פאַרוויצע-נע פון דער ציוניסטישער אָרסט-גרופע אין בויטען ד"ר פרענקעל. עס האַלטען אויך וואַרעמע בעגריסונגס-רעדעס: ד"ר בוימאן אין נאָמען פון דער אָרטיגער „בני-ברית-לאָזש", דער גרייז-גרויסער רב פון הינדענבורג ד"ר כ"ץ, אין נאָמען פון די אויבערשליענע ראַבינער, דער בויטענער רב פּראָפּעסאָר ד"ר וואָליני-סקי, ד"ר ווייסמאן פון פערבאנד פון ציוניסטישע אָרגאַניזאציעס אין דייטשען טייל פון איבערשליענען, הרב ד"ר לע-וויץ פון קאטאָוויץ אין נאָמען פון דער קאטאָוויצער יידישער קהלה א. א.

ביי אַנאָלדסער געוועהנליכער שטיי-קייט אין זאָל, הייבט אָן פרעזידענט ווייצמאן זיין רעדע.

— איך בין געקומען אָהער קיין דייטשלאַנד מיט אַ חודש צוריק דירעקט פון ארץ-ישראל. אויך בעת מיין איצטי-גען לעצטען בעזוך אין ארץ-ישראל בין איך דורכגעפאָהרען דאָס גאַנצע לאַנד. לאַרמה ולרחבה, פון דן ביז באר-שבע, און האָב זיך געבוי בעקענט מיט דער איינציגער לאַגע פּאָנ'ם יידישען ישוב. — דאָס יידישע ארץ-ישראל לעבט איצט איבער אָהן שום ספּק אַ שווערע צייט. אין די שטעט געפינען זיך נאָך ביז איצט 7000 אַרבייטסלאָזע אַרבייטער. די אַרבייטסלאָזיקייט איז איצט אונזער גרעסטע זאָרג. איך האָף אָבער, אז נאָך די איינציגע שווערסטע 3-4 חדשים פון ימות-הגשמים, וועלען זיך אָנהויבען אין ארץ-ישראל גרעסערע עפענטליכע א מאָדע: מען זוכט יחוס. און יחוס בע-

זאל פֿיל האַרמאָניע, נאָרוואַויטשא 20

נאָספּראַלען פון די בעליבטע אמעריקאַנער קינסטלער

אָננא און היימאן יאַקאָבאוויטש

פֿרייטאָג, ד. 2-טען, 9 אַ וויגער אין אָווענד „עקדת יצחק"

היסטאָרישע אָפּערעטע אין 4 אַקטען פון אַ גאַלדפּאָדען. די הויפט-ראָלע „שרה" — אָננא יאַקאָבאוויטש.

שבת, 3.30 אַ וויגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פֿרייזען

יודעלעס בר-מצוה

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאַג פון טאַמאַשעווסקי. די הויפט-ראָלע „פּאה" — אָננא יאַקאָבאוויטש.

שבת, דעם 3-טען, 9 אָווענד צום 1-טען מאל אין דעם סעזאן

לא תחמוד

אָפּערעטע אין 8 בולעטן פון אַ. א. נאָלדפּאָדען. די הויפט-ראָלע פאמיליאַ-אָננא יאַקאָבאוויטש.

זונטאָג, דעם 4. דעצעמבער, 9 אַ וויגער אָווענד

די רומענישע חתונה

אין 4 אַקטען פון שויר. הויפט-ראָלע „אָננא יאַקאָבאוויטש".

ס'נעהמען אַנטייל פֿרײַען: בעומאַן, זעוויקאַ, מאַכאַראַווסקי, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבינסקי, האַמבורגער, מאַכאַ-ראַווסקי, נייַהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהודע-לייטער: מאַכאַראַווסקי. בילעטען אויף אַלע פאַרשטעלונגען צו בעקומען אין קאָסע פון פֿילחאַרמאַניע. אָננא! די נאָהנטסטע פרעמיערע „מאַלי-דאַלי".

Dr. H. LUBICZ

צענעלניאָנא 43, טעל. 32-41

ספעציאַליסט פֿאַר חוים, הענדלונג פון סע-נער-שחעלע קראנקהייטען, מוח-העלונגס-קווער-לעמבע (חש-חשעלע).

נעכטען אָן פון 8-10 און פון 5-8 טעגליך

Dr. Z. Rakowski

ספעציאַליסט פֿאַר אייערען, נאָז, האַלס, און לונגען-קראנקהייטען.

מאנאטאמינאָוסקא 9, טעלעפאן 31-27

פערשטונדען פון 12-2 און פון 5-7

קעמ אויך אַן אין לעשנעזע ווערווער 17

פון 10-11 און נאָכ פון 4-5.

זונטאָג, דעם 4. דעצעמבער, 6 אַ וויגער אין אָווענד קומט פאַר אין לאָקאַל פון גימנאַזיום, פאַמאָוסקא 46

א פערזאָנלונג

פון געוועזענע שילער פֿאַר א. שווייצער נ"ע

ס'וועט בעהאַנדעלט ווערען די פּראָגע פון בעהרען דעם אָנדעק פון פערשטאָרבענעס.

דער צייטווייליגער קאמיטעט.

אינפארמאציע ביי ה' פּו.ק.ס. פּעטריקאווער 35.

189

היינטיגע קורסען

פֿאַר שוואַכקייט, שווע-רע צווייטער קווער-שטאַב-שטערונגען (שטאַטלען), מויב-סומאָנע

Dr. med. A. Szmigiel

נערווען-אַרצט

עלעקטראַפּעדיע, לונגען-לעזען

Legielniana 6, tel. 51-89

טעגליכע פון 5-7 און 7-9

אכטונג, עלעגאנטע הערען!!

דערמיט מאַך איך בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז נאָך אַ גרינדליכער רעאָרגאַניזאציע פון מיין ערשטקלאַסיגען

שניידער-אַטעליר א. קוטשינסקי, פעפער-גאָס 20

נעהם איך אָן אַלערליי בעשטעלונגען צום איינציגן ווינטער-סעזאן פון סמא-קינגען, ווינטער-פאַלמעס, פּעלצען און אַנצוגען אַלעס לויט די לעצטע אויסלענדישע מאָדעלען. — פאַר דער צופרידענהייט פון דער גע-ווערער קונדשאפט ווערט גאַראַנטירט.

A. KUCZYŃSKI, ŁÓDŹ, Pieprzowa 20

רעיעלע בעהאַנדלונג! •• מעסינע פֿרייזען! •• לייכטע בעדינגונגען!

נייער פאלקסבלאט

אונגארן

אויף דער פראָבע

די עקסצעסע פון די סטודענטשע כליגאנטס אין אונגארן האָבען שוין געבראָכט צו אַ שווערן קרבן: צום טראַגישן טויט פון ראש-הקהל אין בודאָפּעשט לעדערער.

די אונגאַרישע רעגירונג, וואָס האָט לעצטענס חרטה געהאַט אויף איהר יו-דען-פיינדליכער פּאָליטיק און האָט דער-קלערט, אַז זי שטאַמט אַפּ אַלע בערגע-צונגען געגען די יודישע סטודענטען, שטעהט היינט אויף דער פראָבע, נאָך אַ שטיקל צייט, און מ'וועט וויסען גענוי, צי די אונגאַרישע רע-גירונג האָט באמת אין זיין געהאַט צו ענדערן איהר פּאָליטיק בנוגע צו יודען, צי דער גאנצער ענין איז נישט מעהר ווי אַ פּאַרנאָך צו שטעלן זאָמד אין די אַויגען פון דער וועלט, וואָס האָט שוין אָנגעהויבען צו קוקען קרום אויף די אַנטיסעמישע מעשים פון אונגארן.

אויב די אונגאַרישע רעגירונג מיינט ערנסט מיט איהרע צוואַנגען צו דער יודישער בעפעלקערונג, וועט זי, די אונגאַרישע רעגירונג, נישט קוקען אויף די פראַטעסטען און ווילדע עקסצעסען פון די אונגאַרישע סטודענטען געגען דער אַפּשאַטונג פונ'ם "נומערוס קלויזוס" און וועט דורכפירן די גלייכפערעכ-טיגונג פון דער יודישער שטודירענדער יוגענד אין די אוניווערזיטעטען פון אונגארן.

די אונגאַרישע רעגירונג האָט שוין נישט איינמאָל בעוויזען, אַז זי קאָן האָבען אַ פעסטע האַנד אויב זי וויל באַר, און זיכער איז דער סטודענטען-אויפשטאַנד נישט פון אַזאַ ריוויגע-פערנעם, אַז די רעגירונג זאָל איהם נישט קאָנען אונטערדריקען.

טאָמער אָבער וועט מען זיך אָנהוי-בען רעכענען מיט דעם ווידערשטאַנד פון די אייגענע סטודענטען און מ'וועט ווידער אָנהויבען טענה'ן, אַז פון דער אייגענער זייט איז מען גרייט אַפּצו-שאַפּען אַלע בערגעצונגען, נאָר וואָס דען, די סטודענטען דערלאָזען נישט און מ'קאָן זיך מיט זיי צופיל נישט איינרייסען - וועט דאָס זיין דער פּעס-טער בעווייז, אַז די אונגאַרישע רע-גירונג האָט קיינמאָל נישט געמיינט, וואָס זי האָט צוגעזאָגט און אַז זי האָט פון אָנהויב אָן נישט געדענקט אַפּצו-שאַפּען די בערגעצונגען אַנטקעגען דער יודישער שטודירענדער יוגענד.

די יודישע וועלט, וואָס איז גרייט אַ סך צו פּערגעבען און אַ סך צו פּער-געסען, וועט איצט נאָכפאלגען אונגאַר'ס האַלטונג. עס וועט זיין נישט נאָר אינ-טערעסאַנט, נאָר אויך וויכטיג צו זעהען ווי אַזוי די אונגאַרישע רעגירונג וועט זיך האַלטען, ווען עס קומט דורכצו-פירן איהרע פּערשפּעקטיווען צו איהר אייגענער יודישער בעפעלקערונג.

מ.

Dr. H. Wolkowski
זאָכאָדניא 57 (צעגעלניאָנא 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגערשע קראַנקהייטען, טענער- שוועקע, בעהאַנדלונג פון קורצ-זיכט-וועגערשען.
געהאַט אָן פון 1-2 און פון 4-8 אַהענד, פאַר טויזנט פון 5-4 און אַ ספּעציאַל-וועגערשע-וועגערשע.

Dr. PRYBULSKI
זאָוואָדקא 1, טעל. 25-38
וועגערשע און הויט-קראַנקהייטען, טענער- שוועקע, בעהאַנדלונג פון קורצ-זיכט-וועגערשען, רענאָווע-שפּעציאַל.
געהאַט אָן פון 1-2 און פון 4-8 אַהענד, פאַר טויזנט פון 5-4 און אַ ספּעציאַל-וועגערשע-וועגערשע.

שלום אש צום טויט פון ה. ד. נאָמבערג.

אַ בריף צום ליטעראַטור און זשורנאַליסטען פּעראַיין אין וואַרשאַ.

מען בעדאַרף אויך נישט האָבען איין מיינונג וועגען זאָכען און ליטעראַטור. נאָר פּערשטעהען בעדאַרף מען זיך מי-הען, בעקענען זיך, אַכטען און אפּשר דורכדעם זיך ליבען. אַנדערש קומט אויס איבערצולעבען אַ רעשט לעבען אין איי-נאָמקייט און אומפּערשטענדעניש, צו וועמען שרייב אויך דעם בריף? און צו וואָס? ווייס אויך נישט, אויך שרייב דעם בריף פאַר זיך אַלליין און שיק איהם אַפּ אויך, ווייל נאָך אַלעס - אין אַ מינוט פון טויזער און פערלעך-זעקייט האָב אויך דערפיהלעט, אַז איהר, יודישע שרייבער - צו וואָס פאַר אַ קלאַסען, שולען, ריכטונגען איהר זאָלט נישט געהערען - זענט מיר די גאנצע-סטע און די איינציגע, וואָס אויך האָב אין מיין לעבען.

און זייט מיר מוחל - אין אַ מינוט פון שוואַכקייט האָב אויך אויסגעדריקט מיינע געמיהלען צו אייך.

עס איז אַ טרייסט און אויך בעדאַרף זייט מיר בעוונד און געהאַרגעט, אויך ליב אייך אַלע - אַזוי ווי איהר זענט!

איינער

שלום אש.

בעלזין, דעם 25. נאָוועמבער 1927.
פ. ס. צו נאָמבערג'ס לויט האָב אויך נישט געקענט קומען, איינער טעלעגראַמע איז אָנגעקומען צו מיר דינסטאָג אָווענד.

צוריקקומען קיין וואַרשאַ, וועל איך איהם נישט אַנטרעפּען אין ליטעראַטור-פּער-איין, מיין ערשטע פראָגע וועט זיין: וואו איז נאָמבערג? - אַזוי ווי עס איז געווען חמור.

ווייל אויך בין געוואוינט געווען מיט איהם פאַר די לעצטע סינא און צוואַנציג יאָר, ווען פּרעס'ס גייסט האָט אונז צו-זאַמענגעקומען אויף שטענדיג, אויך קאָן מיר נישט פאַרשטעלען, ווי אַזוי וועט זיין מיין ווייטערדיג לעבען אָהן איהם, און אַזוי ווי אויך האָב זיך אויסגעדריקט אין אַ בריף צו אַ פריינד: "דאָס לעבען ווערט שרעקליך לאַנגווייליג און פּער-קעהרט, דער טויט ווערט אינטערעסאַנט. אַלץ, וואָס איז דיר געווען גאָהענט און ליב - געהט אָהן דאָרט, די וואָס בליי-בען, זענען נייע און אומבעקאַנט..."

און מיר מיהען זיך אַזוי די אומבע-קאַנטשאַפּט צו פּערגרעסערען צווישען איינעם און דעם אַנדערען, אויך רעכען זיך אַלליין אַלליין אין דער מיט, מיין שולד, מיין שולד - וואָס די נייע קומען מיר פאַר אַזוי פּערעם - און אויך גלייב, אַז דאָס איינע, וואָס קאָן אונז טרייסטען נאָך נאָמבערג'ס טויט - אַז מיר זאָלען זיך מיהען איינער דעם אַנדערען צו קע-נפן, צו פּערשטעהען און צו עהרען, אויך ווייס, אויך ווייס, מען בעדאַרף נישט זיין איינפאַרשטאַנען מיט'ן אַנדערען.

ליבער הברים!
זייט מיר מוחל, וואָס איך האָב אייך באַלד נישט אָפּגעגעבן אויף איינער טעלעגראַפישער ידיעה וועגען נאָמבערג'ס טויט, די ידיעה האָט מיך אַזוי דער-שלאָגען, אַז איך האָב נישט געוואוסט, וואָס עס טוט זיך מיט מיר און נישט געקענט מיינע חושים צוזאַמענענעמען. אין נאָך דערצו האָט דער טויט געגרא-בען אַ פרישען קבר דאָ ביי אונז פאַר אונזערע אַ קאַלענצ'ע ליינעראַוויטש, פון וועמענס לויט אויך קום ערשט-וואָס צו-ריק.

וואָס זאָל איך זאָגען, ליבער הברים? אויך בעדאַרף אַלליין טרייסט, אויך בעדאַרף, איהר ווייסט וואויל, וואָס נאָמבערג איז געווען פאַר מיר, וואָס פאַר אַ פּערדיג עס האָבען אונז צוזאַמע-געבונדען, פון ערשטען טאָג אָן, וואָס איך בין געקומען קיין וואַרשאַ, פון מיין ערשטער בערגעגעניש מיט איהם ביי פּרעס'ן אין הויז - אין ערשטען טאָג פון מיין ווערען אַ שרייבער - איז ער מיר געווען געהענט ווי אַ ברידער, אין זי הונגער-יאָהרען האָט ער געטיילט מיט מיר זיין ברויט און זיין שטוב, און קיינמאָל פּערגעסט נישט אַ מענטש די יאָהרען פון בייזאָמענדיגען הונגערען, אויך קאָן מיר באַי אַלע אָפּן נאָך נאָך נישט פאַרשטעלען, אַז ווען איך וועל

אנ'אדוואקאט א בעל-מופת, וועלכער וועט דערקלערט אַלס שווינדלער.

(אַ בריף פון רומעניען.)

פּלוצלונג האָט פּאַסירט עפעס אויסער געווענליכעם, וואָס האָט אויפגעקאָכט די גאַנצע יודישע און נישט-יודישע עפענט, ליכטיק פון בוקאווינע.

דער אַדוואַקאַט ראַפּאַפּאַרט, דעם דאָ-ראַהאָיערס זון, איז אויפגעשטאַנען אין אַ שיינעם פריהמאָרגען און איז אַוועק צו זיינעם און צו זיין פּאַטערס אַ בע-קאַנטען, צו דעם טשערנאָוויצער סוחר פערל ראָזענשטאַק, און איהם איבערגע-געבען פּאַלגענדיגען סוד:

"היינטיגע נאָכט - האָט דער אַדוואַ-קאַט גענומען דערציילען, - האָט זיך מיין פּאַטער, דער דאָרהאָיער-צדיק זכרונ'ו לברכה, בעוויזען צו מיר אין חלום, ער האָט מיר אָנגענומען פאַר'ן האַנד און געזאָגט צו מיר אַזוי: מיין זון! יורש און קרש מיינער! די געטלי-כע כחות, וואָס די האָט גע'ירשנט פון דיין פּאַטער און פון זיינע הייליגע אבות, טאַרען נישט פּערזירען ווערען, פון איצט און ווייטער ביסטו בערעפּען צו העלפּען אַלע פּערזאָנלעכע, וואָס וועלען קומען זוכען הילף צו זייערע שווערע חולאתן און צו זייער ביטערען דלות און צו זייערע שרעקליכע נויטען, אויך, דיין פּאַטער, בין אויך דיר גוזר בגוירת אב, אַז די זאָלט קומען צו הילף מיט דיין ברייטער שטיצענדיגער האַנד אַלע נויטבעדערפטיגע, אַזוי איז עס דער רצון פון דעם, וואָס לעבט איי-ביג יתברך שמו, און אַזוי בעפעלט דיר דיין פּאַטער חיים בן שמעון..."

דערהערט דעם אַדוואַקאַט ווערטער און דערוועגנדיג זיינע צוויי צופלעגטע אויגען, האָט ראָזענשטאַק'ן אַרומגעקאָכט אַ ציטערניש, ער איז צוגעפאלען צו דעם אַדוואַקאַט האַנד און גענומען זי קושען:

- הייליגער צדיק! - האָט זיך ראָ-זענשטאַק גענומען כמעט בעטען ביים אַדוואַקאַט, - אויב עמין נויטיגט זיך אין אַ ישועה, ווער קאָן דען זיין ביל-כער, ווי דער קנעכט, פון איינער היילי-גען פּאַטער?...

טשערנאָוויץ קאָכט איצט מיט אַ שטוי-גענדער געשיכטע, אין דאָרהאָיער (נאָלע-רומעניען) האָט געלעבט אַ בעוואוסטער "גוטער יוד" רבי חיים ראַפּאַפּאַרט, וועלכער איז געווען בעקאַנט אונטער'ן נאָמען "ר' חיימאָוו" אַדער דער "דאָרהא-יער צדיק".

וועגען דעם רבי "ר' חיימאָוו" דער-ציילט מען זיך אין חסידישע קרייזען די וואונדערליכסטע מעשיות, זיינע אָן-הענגער גיבען איבער גאַנצע בערג מיט נסים וועגען דעם דאָרהאָיער צדיק, וועלכער זאָל האָבען אויסגעהיילט די געפערליכסטע קרענק, פאַראויסגעזאָגט די צוקונפט און געזעהן די פערבאַר-גענסטע סודות פון דער פּערגאנגענהייט. נאָך דער פּעראייניגונג פון די בוקאַ-ווינער און טראַנסילוואַניער פראַווינצען מיט רומעניע, פלעגט דער דאָרהאָיער בעזוכען אויך די גרעסערע שטעט פון די דאָזיגע פראַווינצען, ער האָט באַלד געקריגען אויך דאָ אַ גרויסע צאָל אָן-הענגער, וועלכע-האָבען איבערדערייילט פון מויל צו מויל די גרויסע מופתים און וואונדער, וואָס זייער רבי קען בע-ווייזען.

קיין טשערנאָוויץ, די רעזידענץ פון רביים אין היינטיגען רומעניען, פלעגט דער דאָרהאָיער קומען צו פאָהרען יע-דען יאָהר און פערבלייבען דאָ עטליכע חדשים צייט, זיינע חסידים, דערהויפּט קליינע סוחרמלעך און בעלי-מלאכות, האָבען איהם פשוט נישט געלאָזט אַזוי גיך אָפּפאָהרען; אַזוי אַרום פלעגט טרע-פען, אַז דער דאָרהאָיער זאָל אַוועק-זיצען אין טשערנאָוויץ עטליכע מאָנא-טען מיט זיינע חסידים.

קיין גרויסע סוויטע מיט משמשים פלעגט דער דאָרהאָיער מיט זיך נישט מיטנעמען, ווען ער האָט זיך געלאָזט אין וועג אַריין, איז מיט איהם מיטגע-פאָהרען איין גבאי און זיין עלטערער זון מאירל, מעהר האָט ער נישט גע-לאָזט קיינעם נישט מיטפאָהרען, אין דער לעצטער צייט האָט דער

די יודישע געשעפט, - אודאי דאָרף מען זעהן אויף פריער צו העלפּען דעם דאָרהאָיערס אַ חסיד... אָבער מיט וואָס קען מען דיר צו הילף?

- מיט עשירות! - האָט ראָזענשטאַק זיך כמעט צושריען, - כ'בעדאָרף, אַז מיינע מסחרים זאָלען זיך צעוואַקסען, מיינע קרעדיטען זאָלען הויך אָנציען און אַז מיינע מאַגאזינען זאָלען זיך פערמערן...

- גוט! - האָט דער אַדוואַקאַטשעד צדיק געענטפערט - נישטאָ קיין צייט-טערעס פאַר מיר ווי דאָס, אויך וועל לאָזען ווירקען מיינע געטליכע כחות און וועל דיר העלפּען...

אויף מאָרגען האָט זיך דער נייער בעל-מופת געלאָזט מיט זיין אָנהענגער ראָזענשטאַק קיין גאָלעז, דאָרט האָט דער אַדוואַקאַט געדאַרפט בעווייזען אַ נס, ער האָט בעדאַרפט אַרומגעקריגען פאַר ראָזענשטאַק'ן גרעסערע קרעדיטען אויף דעם גאָלעזער האַנדעלס-פלאַץ. דאָס דאָזיגע, האָט דער אַדוואַקאַט פּער-זיכערט, וועט ער קענען זעהן לייכט מאַכען, אַדאנק די סגעסטיוע כחות, "שמות" און "השבעות" וועלכע זיין פּערשטאַרבענער פּאַטער האָט איהם אי-בערגעלאָזט פירושא...

דערווייל האָבען זיך גענומען פּער-שפּרייטען אַן אַ שיעור מעשיות וועגען דעם אַדוואַקאַט מופתים און וואָס אַ טאָג איז אַלץ מעהר געוואַקסען די צאָל פון זיינע אָנהענגער.

עס האָט נישט לאַנג גענומען און פון אַלע זייטען איז מען געקומען אויפ-וועקען דאָס הויז פון דעם נייעם בעל-מופת, ווער וועגען פרנסה, ווער וועגען היילען אַ שווערע שלאַפּקייט, און ווער צו העלפּען אַנ'עצה מכה אַ שידוך, אַ געשעפט וכדומה, עס איז נישט געווען קיין איין געבויט, וועלכען דער יונגער אַדוואַקאַט ראַפּאַפּאַרט זאָל זיך נישט געווען אינטערעסירט צו געבען הילף, איז ווער געקומען מיט אַ שווערער חלואה, האָט ראַפּאַפּאַרט אַרומגענומען פון טאָש שמעקענדיגע פאַפירלעך, זיי אנטערגעצונדען און בעפליען אַריין-ווייטער זעה 7-טע זייט.

סובסידיעס פאר יודישע שולען, קולטורעלע אינסטיטוציעס און רעכט אויף ארבייט פערלאנגט די בונדישע פראקציע פון נייעס מאגיסטראט פרעזידיום.

(-) נעכטען איז א דעלעגאציע פון דער בונדישער שטאַט-ראַט פראקציע אין די פערזאנען פון די "ה" ליכטענשטיין און מילמאן געווען ביי די מיטגלידער פון נייעס פערזאנען פון מאגיסטראט פון מיט זיי קאנפערירט וועגן פערשידענע פראגען, וואס זענען נוגע די יודישע ארבייטער און פאלקס-מאסען. די דעלעגאציע האט פערלאנגט, אז נישט ווארטענדיג אויפ'ן נייעס בודשעט זאל דער מאגיסטראט בעשטימען א סובסידיע פאר די יודישע שולען אין דער הויך, וויפיל ס'וואלט געקאסט די שטאַט דאס אויסהאלטען פון די קינדער, וואס לערנען אין די דאזיגע שולען. ווייטער האט די דעלעגאציע פערלאנגט צו בעפרידיגען די בעדער-נישען פון פערשידענע יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס ביי אונז אין שטאַט, נאך בעזונדערס האט זיך די

דעלעגאציע אפגעשטעלט אויף די פראגע פון רעכט אויף ארבייט פאר די יודישע ארבייטער און אונגעשטעלטע אין די שטאטישע אינסטיטוציעס. די דעלעגאציע האט אונגעוויזען, אז דער איצטיגער סאציאליסטישער מאגיסטראט דארף און מוז צורעכט מאכען די עולה פון דעם פריהערדיגען רעאקציאנערען מאגיסטראט, וועלכער האט נישט געוואלט צוגעהערען קיין יודישע ארבייטער און אונגעשטעלטע. די דעלעגאציע האט פערלאנגט, אז מ'זאל אונגעהערען יודישע ארבייטער און אונגעשטעלטע אויף דעם זעלבן אופן וואס אנדערע און נישט מאכען קיין שום אונטערשיד, בעזונדערס דארטען שוין אונגענומען ווערען יודישע אונגעשטעלטע אין דער שטייער-אפטיילונג, געוונדהייט-אפטיילונג און אפטיילונג פאר סאציאלע הילף, וועלכע זאלען זיך קענען פערשטענדיגען מיט

אמטען פון די לאוניהעס נעכטען ענטגילטיג פערטיילט.

(מ) אויף דער נעכטיגער מאגיסטראט-זיצונג אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט ה' זשעמיענאק זענען די אכטען צוויי-שען די לאוניהעס פערטיילט-געווארען אויף פאלגענדען אופן: דאס פרעזידיום-אפטיילונג און דאס מיליטעריש-פאליצייאישע בירא-פרעזידענט זשעמיענאק; שטייערען-לאוניהעס; פינאנצן-וויצע-פרעזידענט; גיך קוק; וויצע-קאנסול און בילדונג-לאוניהעס; קאנסול-קאפיטאן; סאציאלע אים-זיכט - לאוניהעס פארטאל; בוי-אפטיילונג-לאוניהעס; אידעבסקי; געוונדהייט-לאוניהעס; ד"ר מארגאליס; ווירטשאפטלי-כע אפטיילונג; ארמיניסטראציע פון שטעטישער ווירטשאפט און דערנעה-רונג-אפטיילונג - לאוניהעס; אדאכטסקי; שטעטישע פלאנצנאציע - לאוניהעס; כאראש-

וועלכער וועט אויך פיהרען די אפטיילונג פון אונטערשטיצונג פאר ארבייטס-לאזע, ציוויל-שטאנד-אמט, בירא פון ביכער פון שטענדיגער בעפעלקערונג, שידס-גרויסט-אמט און סטאטיסטיק-לאוניהעס יאזעל. די אפטיילונג פון שטעטישע קאנצעסאציעס אונטערנעהמונג-גען - וויצע-פרעזידענט ראפאלסקי.

די האנדעלס-לאגע אין לאדז.

אינ'ס פערזיץ פון דער לעצטער וואך זענען קיין בעזונדערע ענדערונג-גען אויפ'ן בוימאנאל-סחורות-מארק נישט פארגעקומען. טראץ די ערוואר-טונגען האט זיך די פאדערונג אויף סחורות נישט פערגרעסערט און די דע-טאל-סחורות האבען זייערע זאפאסען נאך נישט אויספערקויפט. א'נא'א'פ'לע-בונג אין מסחר מוז אבער איצט אריי-טרעטען צוליב די אנקומענדיגע חגאות, די דעמאנדיסטען וועלען א ביסעל אפ-לייזען פאר זייערע סחורות און דאן יצט זיך אנהייבען א פידן אויך ביי די הורט-סחורות. ווי בעקאנט האבען די פירמעס וואס געהערען צו דער נייער

פערזאנליכע (שייבער) און גראמאן, פאנאנסקי, קרושע און ענדער, נייער, שטיינער, מאשענציער, מאנאפאקטור, בעשלאסען צו העכערען זייערע פריי-קראנטען אויף 20-22 פראצע. די דא-זיגע פריי-שטייגערונג איז לויט דער מיינונג פון די סחורישע קרייזען נישט בערינדעט: דער ארבייטס-לויז איז נישט געשטייגען, די רויה-מאטעריאלען (בוימ-וואהל) זענען אפילו עטוואס צוריקגע-גאנגען אין פרייז און וועט נישט שטיי-גען וועגנדיסטעס אין דער נאנטער צייט. די דאזיגע פרייזען-הוספה וועט אבער ווארשיינליך נישט אויסהאלטען, ווייל אין לאדז זענען פערהאנען אין א גרויסער צאהל קליינע און מיטלע

דאס „געבענשטע לאנד“ דער פילם אין „קאסינא“ לויט'ן ראמאן פון רעימאנט.

מיר זענען שוין כמעט געוואוינט, אז די פילמען פון דער אזוי גערופענער היימישער פראדוקציע זאלען געמאכט ווערען אויף אזא אופן: מ'נעהמט א מע-שה פון א 5-6 אדער 6-7 ראנגיגען שריי-בער, מ'ניט צו אביסעל אייגענעם פאט-דיאטיס, מ'בארגט זיך אויס ביי דער מלוכה עטליכע רעקוויזיטען, מ'אגא-זשירט א פאר בעקאנטע ארטיסטען, וועלכע מ'שטעלט אונזען פאר'ן פילם-פאראט און מ'הייסט זיי זיך דרעהן און א טאק, ווי די מאנעקענס אין א נאמאן-רעווי און - דאס בילד איז פער-טיג, ווען א לעדער סעסיל דע מיל-האט זיך פערקלויט צו בעצירען דעם קאפ מיט די לארען פון לאנג'ן אדער פון ליבטיש'ן, האט ער געהאט א גרי-טען רעצעפט. ער האט דעם רעצעפט אויסגענוצט גרינדליך און האט בעק-טען א טיפיש בילד, וועלכעס די קרי-טיק האט מיט רעכט בעצייכענט אלס דאס ערנסטע בילד פון אלע פערזאנע-

נישט זייערע בעריהמטע נעמען, נאך זיי האבען געגעבען זייערע גרויסע טעאטעס. רעימאנט האט געשריבען דעם רא-מאן וועגען לאדז אין דער „העראישער“ עפאכע פון אונזער שטאט; ווען ס'איז געגאנגען א פיבערהאפטניגע בויאונג-ארבייט, ווען פערמענענס זענען געווא-סען איבערנאכט, ווען אין געיעג נאך געווינט, נאך רייכטום האט זיך דאס גרינדערישע לאדז נישט גערעכענט מיט קיין שום סענטימענטען און געוואוסט נאך וועגען איין זאך: וועגען קאלאסאלע פאבריקס-געביידעס מיט הימלע-קראצ-רשע קומענס, וואס ווארען ארויס אינאיינעם מיט וואלקענס רויך און מאך און שווייס פון ארבייטער - שטראמען נאך אין די געפאנצערטע קאסעס פון די בעזיצער, רעימאנט בעהאלט נישט זיין ווידער-וועלען, שוועט אנטפאטע צו אט דער שטאט פון ניוארקישען, וועלכע זענען אריין אין דער ליטעראטור מיט'ן כח-ראקטעריסטישען נאמען לאדזער מענש. די גאנצע סימפאטיע פון רעימאנט'ן איז אויף דער זייט פון „קוראמא“, פון דער נאטור, פונ'ם נאטור-מענש, וועל-

דער נאטור, פונ'ם נאטור-מענש, וועל-

אויך אין לאדז נעמט מען קעמפען געגען די טעלעפאן-ליטשניקעס. צוליב דעם ווערט אויך וונטאג צוזא-מענגערומען א גרויסער מיטינג פון די טעלעפאן-אבאנענטען, אויך וועלכען עס וועלען בעהאנדעלט ווערען די אלע פראגען. די אונגענומענע רעזאליציעס וועלען איבערגעשיקט ווערען דעם מינעסטער פון פאסט און טעלעגראף.

ברית אין רעדאקציע.
א הילף-רוף!
חשוב'ע רעדאקציע!
אויך בעט אונז מיר פאנצוהעלען דערמיט, וואס איז דער חובל פון קולטורעלען און איינער חשוב'ער שטונג, מיין ברית, פאר וועל-כען איך דאנק אויך פאראויס.

ווי מען ווייסט וואלער אויך זיך ארום הימלאן מיט מיין חובל און קינדער שוין א לאנגע צייט, וועט זענען מיר געלעבט אויפ'ן הויף פון בית הסדר פון דער אלטשטאדט, איצט נעמינען מיר זיך אין דער סקוה אויף זאכאריא נאם און א שטוב און דאך, און שווער, און קור, מיר וואלערן זיך אויף דער שטאנענדיגער פארלאנג, מיר ווערען פשוט גע-פירטען. די בעשטיע פון מיין קינדער ביי-נאכט פון קעלט איז נישט אויסגעהאלטען, און האט גענוג געווינט און געקענט ביי מענשען, אז ווי וואלען מיר העלפען און דאך האט איך נאך ביי יעצט נישט קיין שטוב און נישט קיין געלד אויף א שטוב.

ערשט האבען זיך א גרויסע יוגענליכע סוב פון אונטערשטיצן און ארבעטן און שבת צו-נאכט דעם 3-טן דעצעמבער א פארשטעלונג-בונד דער בעשלינגען פון ליטעראריש-דראמא-מיטשן קרייז, „שטרעבער צו קונסט“, ווי פיה-רען אויף די פיקטע „שם יואל“ פון אפס-דראמא מיט זייער קוויטער ה' זעקס מאכא-סקי, און פאלקס-הויז ווארדאק 5, נאנץ אומ-זומט, אויך אפערירט צום כוויטשן טולס פון לאדז, ווי וואלען מיר שטיצען, וועל דאס איז מיין לעצט מיטעל, ווען נישט, קאמט אונז אויס פשוט געוויינען צו ווערען.

מעלדונג.
אכטונג פרייער-מייסטער און פרייער-קעס!
אלע ווי אונזער סאנען ווי רעגיסטרירען אויף דער ליסטע צו דער איובא פראצע היינט דאנערשטאג, דעם 1. ד. ה. 9 אונזער אין פער-אינעם-קאמאל פון יודישען פרוווי-סימפסער, פאלדניאזע 4.
169 דן פערזאנלעכע.

טעלעגראמען.

אונטערגעשריבען דעם פערזינליכע-פראטאקאל צווישען יודישען און פוילישען זשורנאליסטען-סינדיקאטען.
קומען די פיינליכע צערעמאניע פון אונטערשרייבען דעם פערזינליכע-פראטאקאל פון פוילישען און יודישען זשורנאליסטען-סינדיקאטען. דעם פרא-טאקאל האט אונטערגעשריבען מצד דעם פוילישען זשורנאליסטען-סינדיקאט דער פרעזענט דעמביצקי און מצד דעם יודיש-שען ד"ר גאטליב, עס זענען אויך א-וועזנד געווען די ה"ה באדעלעכעסקי, פשוטעצקי, און פערנארד זינגער, נאך א קורצער רעדע פון פרעזענט דעמביצקי זענען די אנוועזענע דורכ'ן פוילישען סינדיקאט פערבעטען געווארען אויף א פריהשטיק אין האטעל „אנגעלסקי“.

25.000 האמוניסטען אויסגע-שלאסען פון דער פארטיי.
רייזע 30 (אטע) אויף דער קאנ-פערענץ פון דער קאמוניסטישער פאר-טיי, וואס קומט איצט פאר אין מאס-קווא, האט דער פרעזענט פון דער קאנ-פארטיי קאמיסע יארזשעלעווסקי ערקלערט, אז אין פערזינליך פון לעצטען יאָהר זע-נען אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי 25 טויזענד מיטגלידער.

מוסאליני געגען שימי און טשארלעסמאן.
רויזע 30 (אטע). פאפאלא די רא-מאן „שעלדעט, אז דאס קריגס-מיניס-טעריס האט פערבאטען אפיצירען אב-טייל צו געהען אין עקאמישע סענז, וועלכע בעפלעקען דעם אפיצירען-מוז-דור. אין ציריךלאר ווערען אויסגערע-כענט שימי און טשארלעסמאן.

כענט שימי און טשארלעסמאן.

וולדאווע איז פערנומען מיט זיכען גאלד-אוצרות

געפונען א טאפ מיט אלטע פראנצויזישע גאלד-מטבעות. — טעפ מיט וילבער-
נע מטבעות פון פוילישען העניג זיגמונט סטארי. — פאליציי מאכט רעוויזיעס
און נעהמט צו די מטבעות. — די בעפעלקערונג זוכט נייע אוצרות.

פון וולדאווע שרייבט מען אונז:
פיל הינט איינוואוינער איז פשוט א
משוגעט בעפאלען: גאנצע טעג פארעס
מען זיך מיט רידעס, העק און לאפא-
טעס, מינאבט אויף די ערד אין די
הויפטן, פערדער און סתם פרייע פלע-
צער, מ'זוכט גאלד-אוצרות.
דאס זוכען גאלד-אוצרות איז געווא-
רען שיער גישט א קרענק, וועלכע פער-
שפרייט זיך ווי א עפידעמיע, אלע זע-
נען זיכער, אז וולדאווע שטעהט אויף
סאמע גאלד-אוצרות. מען דארף נאר
סיף גראבען, גיט זוכען און מען וועט
געפינען.

די פויערסטע פערזענלעכע, אז מעהר
האט זי נישט געפינען, די מטבעות ווע-
לען איבערגעשיקט ווערען אין מוזעאום
קין ווארשא.
אין דער זעלבער צייט האט דער
וולדאווער איינוואוינער וואיצעק שע-
לאשק אויך געגראבען א גרוב אויף
קארטאפעל און דארט געפינען עטליכע
פליס מיט אלטע וילבערנע מטבעות, פא-
ליציי האט זיך דערפון דערוואוסט און
אפגענומען ביים ה' ש. איין טעפעל מיט
דעמו.

יירדישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס
פאלקסבלאט“ אנטווארטען אויף יירדישע פראגען,
וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

זיכען

יירדישע אפטיילונג
פון „נייעס פאלקסבלאט“
פילם דערלאנגען אנטווארטען אויף א
יירדישע ענין, דארף צוגעלייגט ווערען
דער קאנאט, וואס דער דאסע פון סאג,
ווען דו אנטווארטען ווערט ארעגערעכענען.
אויף געטראכען ענין קאנאט, וועט קיין
אנטווארט נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 1. דעצעמבער 1927.

6492. א לעזער שמעון.

ס'איז אלס איינס צי דער סובלעקא-
טאר דינגט ביי אייך א צימער מיט זיין
אדער מיט אייער מעבעל, סיי ווי קאנט
איהר איהם נישט צו יעדער צייט עקס-
מיכירען פון דער וואוינונג, אויב ער
צעהלט אייך נאר פינקטליך דירע-גאלט
און פיהרט זיך אויף פאסיג. איהר קאנט

פערקויפט דאס ווייב.

א מערווירדיגע געשיכטע מיט א שעהנע אקטריסע.
וואס האט זיך יעצט אפגעשפילט אין אונגארן.

אז שטאט האט געהייראט די שעהנע
שווישפילערין בערטא, איז צו זיין גליק
נישט געווען קיין גרעניץ. ער איז ארומ-
געגאנגען שטענדיג מיט שיינענדיגע
אויגען. מיט א גליקליכען שמייכלעך אויף
די ליפן, און ער האט שטענדיג גע-
זאגט א קליידל פון בעגייסטערונג. זיין
פיינד פאבריק, אבער, איז געווען העכסט
פערצווייפעלט. ער האט געקלאגט און
געוויינט אויף זיין גרויסען בראך, וואס
האט איהם געטראפן, און ער האט גע-
שווארען שרעקליכע נקמה צו נעהמען
פון זיין פריינד שטאט.

אום אבער די נקמה אויסצופיהרען,
האט ער אויף ווייטער אויך געשפילט די
ראלע אלס שטאט בעסטער פריינד, און
איינמאל האט ער פערבעטען זיין פריינד
שטאט צו זיך אין הויז, וואו ער האט
געמאכט א שטיקעל שמחה. ביי דיזער
שמחה האט ער זיין פריינד מכבד גע-
ווען מיט א רעכטער פוסה וויין, און אז
שטאט איז שוין געווען אביסעל בנאליג-
דיג, האבען ביידע פריינד געשפילט
קארטען און שטאט האט פערלארען אלץ
גרעסערע און גרעסערע סומען געלד צו
זיין פריינד פאבריק.

פאבריק איז געווען רייך. ער האט
גע'ירשנט' פון זיין טאטען דאס רייכע
גוט, דאן אויך א פאבריק און א גע-
שעפט. שטאט אבער איז דאן נאך געווען
אנ'ארימער אויסגעשטודירטער דאקטאר.
קיין געלד האט ער נישט געהאט, האט
ער אויף זיינע לייכטזיניגע שפיל-שולדען
געגעבען וועקסלען אויף גרויסע סומען
געלד. פאבריק האט דאן פערזאנלעכע
נאך אזא שמחה, מען האט געטרוקען
לחיים און געהוילעט און געשפילט אין
קארטען. און שטאט האט ווידער פער-

פאבריק האט איהם צוריקגעגעבען זיינע
וועקסלען.

א שטיק צייט איז פערגאנגען און
פאבריק איז געווען א „הויז פריינד“ ביי
שטאט'ן אין הויז און ער האט אונטער
זיין פריינד'ס רוקען געשפילט א ליבע
מיט זיין פריינד'ס פרוי. שטאט האט פון
גאר נישט געוואוסט. ער האט זיך גע-
לעבט גליקליך און צופרידען מיט זיין
יונגער שעהנער פרוי בערטא, וועלכע
האט זיך אפגעזעענט מיט איהר קא-
ריערע אלס שווישפילערין און איז גע-
ווארען אנ'עהרליכע, טרייע און גוטע
פאלעבאסטע. שטאט אליין האט ווייטער
געשטודירט און ער איז געווארען פרא-
פערסאָר.

ביי פאבריק'ן אבער האט אין הארצען
אלץ מעהר און מעהר גענומען פויערען
דער ווארעם פון אייפערזוכט. אז ער איז
געוועסען ביי זיין פריינד שטאט אלס
גאסט אין הויז און האט געמוזט צוועהן
ווי שטאט קישט און צוטרעלט זיין פרוי
איז ער שיער נישט וואנהייניג געווארען
פון אייפערזוכט.

אין דער צייט האט פרוי בערטא שטאט
געפירען א קינד און דאס יונגעלע איז
אויפגעוואקסען שעהן און ח'עוודיג.
דער פאטער, דער פראפעסאר שטאט האט
דאס קינד צערטליך געליבט. דער
„פריינד“ פאבריק האט אויך געפיהלט צו
דעם קינד אנ'אויסערנעוועהנליכע ליב-
שאפט, צו גלייכער צייט אבער האט
איהם שטארק געמוטשעט די פראגע:
וועמענס איז דאס קינד? איז דאס די
פרוכט פון זיין ליבע מיט דער פרוי
שטאט? אדער איז דאס קינד דעם פרא-
פערסאָר? ווער איז אלזא דער פאטער?
פון דעם קינד? וועמען געהער עס? אויף
דער פראגע איז נישט געווען קיין
ענטפער.

— בערטא, איך קען מעהר נישט ארי-
בערטראגען מיין ליידן. די אייפער-
זוכט צושטערט מיין לעבען. איך מוז
מאכען א סוף. איך וועל פאדערען פון

PERFUMERIA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11

עמפעהלט א רייכען אויסוואהל
פון די נייעסטע פערנומען
טואלעט-וויפען, קרעמען, פודער,
קענישע בלומען-וואסערן ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק צו האנדלען-פרייען
פאר צוגרעסערען און פאר
בעמ: פודער קאסי און הויגלען אויף דער וואג

ווייטער צו אנערקענען אנ'אדראטשעניע
דארפט ער דערלאנגען אין משך פון
2 וואכען א רעקורס צום וואיטעוואדע.

J. Br. 6498
אויף פרויער איז אומבעדינגט חל די
פערזענליכע פון מלכה-פרעזידענט ווע-
לען אינדוסטרי-געזעץ. איהר דארפט
הויף אויסקליפען א פאטענט פאר'ן
יאהר 1927.

6499. א געטרייער לעזער פון וואל-
בארסק.

טאפצירער ווערען אויסגעזעכענט
אין דער רשימה פון מלאכות, אויף
וועלכע ס'איז חל די פערזענליכע פון
מלכה-פרעזידענט וועגען אינדוסטרי-
געזעץ.
פאטענטען פון די פאריגע יאהרען,
אדער א מיטגליד-ביכעל פון פערזענ-
ליכע נישט גענוגענד, איהר דארפט הויף
אויסקליפען א פאטענט פאר'ן יאהר
1927.

Dr. **I. WEINBERG**
Med. **Cegielniana 47, tel. 26-02.**
איבערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר
ליבונג, און הארץ-קראנקהייטען, בע-
הערענדיגען און קינסטליכע בערג-ווא-
נעמט אן אין לעטשטיגע, ווערשער 17
פון 6-7, אין דערהיים פון 3-5 נאכט.

פון פאבריק'ן, אז זי האט איהם די גאנ-
צע צייט פעררעכענט און אז זי האט
אונטער זיין רוקען געשפילט א געהיימע
ליבע מיט זיין פריינד פאבריק. איז זי
אלע מאל שטארקער און שטארקער גע-
ווארען אויסגעזענט און איהר הארץ
האט געפלאטערט צום ארויסשפרינגען.

פלוצם האט זיך דערהערט א שטאט פון
א רעוואלוציער און פאבריק איז ארויסגע-
לאפען פון אנדערען צימער מיט א רי-
וואלוציער אין האנד, וועלכער האט זיך
נאך געווייכערט פונם שיסען. אין אנדע-
רען צימער אבער איז געלעגען פראפע-
סאר שטאט אויפ'ן באדען אין א טיך
בלוט, פאבריק האט אריינגעשטאטן א קול
פון זיין רעוואלוציער דעם פראפעסאר
ווייך אין הארצען און דער פראפעסאר
איז אויפ'ן שטעל געפאלען טויט. בערטא
האט ארויסגעלאזט א פערצווייפעלטע
געשערי. דערווייל זענען זיך צונויפגע-
פאלן די שטאט פונם הויז און עס איז
אויך אנגעקומען דעם פראפעסאר'ס יונ-
געלע, דערוועהנדיג, אז זיין טאטע ליגט
טויט אין א טיך בלוט און דער הער
פאבריק שטעהט מיט'ן רעוואלוציער אין
האנד, האט דאס יונגעלע גלייך פער-
שטאנען, אז פאבריק האט דערשטאנען זיין
פאטער, האט דאס יונגעלע אויסגעברא-
כען אין א געווייזן און א געשערי נעמט:
— מערדער, איהר האט ערמארדעט
מיין פאטער.

אין דער זעלבער מינוט האט מען
דערהערט א קראך פון א צווייטען שטאט.
דאס איז פאבריק געגאנגען זעלבסטמארד.
ער האט צוגעלייגט דעם רעוואלוציער צו
זיין קאפ און אויסגעשטאטען.

און אזוי האט די ליבע פון די צוויי
מענער צו דער פרוי בערטא און דער
„שטאט“ מיט'ן „פערקויפטען“ זי נעפיהרט
צו אזא בלייזער טראגדיע.

מ-פ.

שאַפּען די פּוילישע יודען אין אַרגענטינע.

אונטער אַנפֿהנגיגקײַט דער צוואה פֿון אַזאַמאָ מאָרגינגזאַן
מוז איך עס טון. די שונאים פֿון דעם הער פֿאַויל זענען, ווייזט
אויס, זעהר כיטרע און דרייטטע, וועל איך עס דעריבער האַלטען
פֿאַר אַ פֿכוד צו וואַכען דעם איהם היינטיגע נאַכט.
דער פרעפּעקט האָט זיך פּערטראַכט. אין איהם איז געבלי-
בן געוואָרען אַ ספּק אין בעצוג צו געוויסע פֿונות, וואָס האָבען
געלעבנט מיט פּערענאַץ. מעהר, ווי עמיצען אַנדערש איז עס
געווען אין זיינע אינטערעסען, אַז קיין שום יורש פֿון מאָרגינג-
טאָגס ירושה זאָל נישט געפֿונען ווערען.
אין משך פֿון עטליכע סעקונדען האָט דעמאָליאָן געפֿאַרשט
אויפֿמערקזאַם זיין ענערגיש, אינטעליגענט פֿנים, און זיינע קליבע
שמייערלינגען אַוינען, פֿון וועלכע ס'איז אין דער אמת'ן שווער נע-
ווען צוצוקומען צו דער סודות'דיגער טיפּעניש פֿון זיין רעספּעל-
האַפּטער פּערזענליכקייט.
די אַיגען האָבען אָבער געקוקט איידעל און אָפּגעזעצט.
לסוף האָט דער פרעפּעקט אַריינגערופען זיין סעקרעטאַר.
— צי איז עמאָצער געקומען פֿון דער פּאַליציי-דירעקציע?
— יאָ, הער פרעפּעקט, דער סיערשזאַנט מאָזע איז געקומען.
— זאָל ער אַריין אָהערצו!
דער פּרעפּעקט האָט דערנאָך אױפֿגעקלעהרט פּערענאַץ:
— מאָזע איז אַינער פֿון אונזערע בעסטע אַגענטען. איך
האָב זיך מיט איהם שטענדיג בעניצט אַזוי-ווי מיט וועראַ'ן אויף-
וויפֿיל איך האָב געדאַרפט צו האָבען אַ געשיקטען אַגענט. איך
רעכענען, אַז וועט אייך צוניק-קומען.
מאָזע איז אַריין אין קאַבינעט.
געווען איז עס אַ קליין, אױסגעזאָרט אָבער שטאַרק מען-
שפּיל. זיינע אַראָפּהענגענדיגע וואַנסעס, די שווערע ברעמען, די
טרעהערענדיגע אױגען און די לאַנגע פּלאַטשיק-ציגעקעמטע האָהר
האַבען איהם צוגעגעבן אַ מאָדעם מעלאַנכאָלישען אױסדעק.
דער פרעפּעקט האָט זיך צו איהם געווענדעט מיט די
ווערטער:

איינגאנג פריי אויסשליסליך פאר פערזאנען מיטגלידער.

Kolegium Pracowników Fotograficznych w Łodzi.
Konstantynowska 33, front, II piętro. 909